

Lausunto Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätökseen vuosille 2024-2027

viite 6149/09.01.00/2023

Nuorisotoiminta

- Nuorten hyvinvointi on erittäin tärkeää. Pelastustoimella on turvallisuusviranomaisista ainoana järjestely, jossa alaikäiset pääsevät oppimaan viranomaisen taitoja ja toimintaa. Pelastustoimen nuorisotyöllä on suuri merkitys nuoren hyvinvoinnille harrastuksen muodossa, turvallisuustaitojen kehittämisessä ja turvallisuuden tunteen lisääjänä. Erityisesti Joensuun pitäjien alueella harrastus on merkittävässä roolissa vähäisemmän harrastustarjonnan vuoksi.
 - o Joensuun kaupunki pitää tärkeänä, että kaikilla Joensuun paloasemilla on nuorisotoimintaa vähintään kuukausittain, ja että nuorisotoiminnassa huomioitaisiin liikunnan terveyttä edistävä vaikutus.
 - o Joensuun keskustan alueella (Noljakan ja Pekkalan pelastusasemat, Joensuun VPK) toivomme pelastuslaitoksen tarjonnan olevan riittävä suhteessa potentiaalsiin harrastajiin.

Yhteistyö koulujen kanssa

- Viranomaisten resurssi vierailla valistamassa oppilaita oppilaitoksissa tulee turvata. Etenkin turvallisuusviranomaisten vierailuja toivotaan lisää. Nykyinen yhteiskunnallinen ja turvallisuuspoliittinen tilanne lisää sekä kysyntää että edistää turvallisuusviranomaisten tunnettavuutta. Lisäksi oppilaitosyhteistyö lisää kiinnostusta pelastusalaan ja turvaa tulevaisuuden työvoiman saantoa. Oppilaitosten kannalta ei ole tarkkaa, kuka viranomainen puhuu mistäkin aiheesta. Mikäli viranomaiset yhteensovittavat valistusviestintää voisi sillä tavoin saada vähäisillä valistusresursseilla parempaa vaikuttavuutta. Erityisesti tämä voisi toteutua hyvinvointialueen palvelujen kannalta, eli pelastustoimen edustajan voi olettaa sivuavan myös sosiaalipalvelujen asiaa. Myös vahingontekojen osalta Tulipysäkki-toimintamallissa tulee esille paljon poliisiin ja sosiaalipalveluihin liittyviä asioita, jotka ovat oppilaan kannalta hyödyllisiä huolimatta valistavasta viranomaisesta.
 - o Joensuun kaupunki näkee että pelastuslaitoksen tulee varmistaa riittävä turvallisuusvalistus oppilaitoksissa.

Varautuminen

- Joensuun kaupunki näkee pelastustoimen roolin maakunnallisessa varautumisen yhteensovittamisessa aivan keskeisenä. Paikalliset valmiusryhmät ovat tärkeä kanava kunnille jakaa varautumiseen liittyvää tietoa poikkihallinnollisesti ja paikallisesti sidosryhmät huomioiden.
 - o Joensuun kaupunki näkee, että pelastuslaitoksella on oltava osallistumista laajempi rooli paikallisissa valmiusryhmissä, ja pitää tärkeänä että aiempi resusointi ylläpidetään, ja tarvittaessa tilaisuuksien järjestämisessä hyödynnetään turvallisuusviranomaisten ICT-suorituskykyä ja tietoturvallisia tiloja.
- Yksittäisen kunnan varautumisen taloudellinen panostus, joka hyödyttää kuntaa laajempaa aluetta, tulisi järjestellä yhdessä hyvinvointialueen kanssa sopien järjestelyistä, joilla varmistetaan tasapuolinen taakanjako yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi.
- Häiriötilanteen ennakoinnin ja yhteistoiminnan käynnistämisen rooli on pelastuslaitoksella maakunnan turvallisuusviranomaisista kaikkein olennaisin. Maakunnassa on toimivat varautumisen rakenteet, mutta niiden operatiivinen rooli on ollut toistaiseksi pieni. Harjoittelu

tulee sisällyttää valmiusharjoituksiin. Lisäksi tulee muutoinkin edistää yksittäisten toimijoiden mahdollisuutta harjoitella omissa harjoituksissa yhteistyötä varautumisen rakenteiden kanssa.

- Hälyttämiskynnyksen madaltaminen, koolle kutsuminen ja tilannekuvan kokoaminen sekä sen jakaminen varautumisen alueellisissa rakenteissa koetaan erittäin tärkeäksi kaikissa kansallisissa ja alueellisissa uhkatilanteissa. Mikäli se on vain osa pelastustoimen valmiuden säätelyä, jää merkittävä osa muihin toimijoihin vaikuttavista uhkista huomioimatta.
- Väestön suojaaminen kehittyä Ukrainasta saatavien tietojen avulla ja lainsäädännön muutoksissa.
 - Joensuun kaupunki vastaa omalta osaltaan väestön suojaamiseen liittyvistä tehtävistä ja tarvitsee viranomaisten tietoja toiminnan kehittämiseksi.
 - Joensuun kaupunki toivoo tiivistä ja jatkuvaa yhteistyötä teemaan liittyvien tietojen vaihtamiseksi.
 - Väestönsuojelun johto- ja erityishenkistön koulutus olisi hyödyllistä toteuttaa soveltuvilta osin yhdessä alueen kuntien kanssa.

Ympäristövahingon torjunta vesialueilla

- Vuoksen vesistöalueella on tärkeää ylläpitää alusöljyvahingon torjunnan suorituskykyä. Viime vuosien toimintaympäristön muutokset Vuoksen vesistössä eivät poista riskiä alusöljyvahingolle, ja mikäli suorituskyky alennettaisiin, sen palauttaminen tarvittavalle tasolle voi olla hidasta.
 - Joensuun kaupunki pitää tärkeänä, että alueen öljynvahingontorjuntaan on käytettävissä riittävästi resursseja huomioiden myös alueen vapaaehtoisjärjestöjen hyödyntäminen.

Vesialueen viranomaistoiminta

- Pelastustoimella on alueellisesti paras suorituskyky vesistöalueen toimintaan. Erilaiset vesistötehtävät voivat vaatia kalustoa, jonka kustannustehokas hankinta ja ylläpito on yhteiskunnan kannalta järkevää kanavoida pelastustoimeen. Pyhäselän vesistön läheisyyteen rakentaminen, merkittävä määrä yleisiä uimarantoja ja Pielisjoen rantojen asuinrakentaminen voi tulevana vuosina vaikuttaa vesipelastustehtävien määrään.
 - Joensuun kaupunki pitää tärkeänä ylläpitää vähintään nykyinen suorituskyky ja toivoo tarkasteltavan vesisukelluskyvyn tasonnostoa.

Pelastusasemakiinteistöt

- Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kiinteistöjärjestelyissä on kokonaisuutena ottaen lähtökohtaisesti tukeuduttava aina nykyisiin kiinteistöihin ja niiden jatkojalostamiseen. Joensuun kaupungille erityisen tärkeä kiinteistökokonaisuus on Siilainen, jonka vahva käyttöaste ja täysimääräinen hyödyntäminen on strategisen tärkeää.
- Olemassa olevien hyvinvointialueen ja pelastustoimen käyttöön rakennettujen kiinteistöjen lisäksi ei tule tehdä uusinwestointeja vaan yhteisin verovaroin rakennetut kohteet tulee hyödyntää niiden elinkaaren ajan. Kohteen elinkaaren loppupuolella tulee palveluverkko selvittää ja päättää aina uudelleen. Palveluverkon, toimintamallien ja yhdyspintarakenteiden yksityiskohtainen suunnittelu tulee tehdä kiinteässä yhteistyössä vaikutusalueen kuntien kanssa. Palvelujen sijoittamisen tulisi tukea myös kunnan strategisia tavoitteita ja siitä johdettujen toimenpideohjelmien toteuttamista.